

A 16-os honvéd

Előfizetési ár:
Egy évre 7 kor. 20 f. Fél évre 3 kor. 60 f.
Negyed évre 1 korona 80 fillér.

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én.

A lap jövedelme az ezred hadi özvegy és árva alapját gyarapítja.

200,000.

Nem is olyan régen jelentettük büszke örömmel, hogy százezer koronát gyűjtöttünk össze, ma még büszkébben, még nagyobb örömmel tudatjuk, hogy kettőszázezer koronára szökött fel pár hónap alatt özvegy és árva-alapunk.

Istenem, ki gondolta volna ezt egy évvel ezelőtt. Kezdetleges és nagyon szerény kilátásokkal kezdtük el szorgoskodó munkánkat: és ma, hatalmas apparátussal lendült fel akciónk.

A három várnegye hadi özvegyei és árvái – hála közönségünk és bajtársaink áldozatkészségének, — nem fogják a ninesetlenség sovány és kemény kenyerét enni.

200,000 korona: kis csepp a folyóvá dagadt nyomorúságban és szenvedésben, de mi úgy hisszük, hogy ez a csepp kis érré fog megduzzadni, mely üdítő tisztaságával megragyoztatja az elszomorodott özvegyarcokat, megfűrésztli majd az árváknak a szegénység-sarával befecskenedett testét.

Gorlicze.

Az 1915-ik esztendő május második nap ezredünk történetének egyik aranylapja. Gorlicze, Tarnow. roham, felgöngyölés, muszkafutás: ezeket a neveket, szavakat akkoriban tanultuk meg igazán.

A lehetetlennek látszó esemény megtörtént: kimozdítottuk a gorlicze-tarnowi fronton az

orosz armádiát, megfutamtítottuk a galicziai földre nőtt lábait. A következmény leírhatatlan volt: kitakarodott az ellenség a honi földről, végig szaladta Galicziát, Bukovinát, végig Lengyelországot, hogy csak a Dünánál, Breszt-Litowszknál, Csernovicznál állhatott meg.

A világháború a május 2-iki nappal új stációhoz jutott: új fordulat állott be az erőviszonyokban s a központi hatalmak új, sohasem hitt erőre kaptak.

És mi 16-osok ott voltunk, ott véreztünk, harcoltunk körömszakadtáig. A honvéd karját ott tanulták meg különösen ismerni.

Ki ne emlékeznék közülünk Bobovára, Stastowkára, a bieznai erdőre. Ott véreztünk hónapokon keresztül, míg ütött az óra és a szurony csattogása, a géppuska idegölő hangja, ezer ágyú bömbölése, honvédek egetverő rajtája harsogott, üzenetet küldött az ellenségnek. És este felé az ellenséges árkok már a miénk voltak. Foglyok ezrei vonultak hátra és mi győzelemittasan üldöztük az ellenfeleinket. E nappal kapcsolatban napilapjaink hátszámára dicserték ezredünket, magasztalták katonáinkat: vitézségünket.

És meg nem álltunk: napról-napra új feladat elé állított az ellenség; győzedelmesen mentünk át az akadályokon: előre, mindig csak előre. Május második napjától kezdve augusztus 26-ig több száz kilométert tett meg, ezredünk, közben egyik győzelmet a másik után aratta.

A gorliczei ütközet emlékezetünkben marad örökké, dicsőséges e napi harcunk fénye soha sem fog elhomályosodni.

Rekvirálunk.

Az új vetés már kikelt, végig zöldült a hátár, a fák nagyszerű virággompában illatoznak: minden éled, minden lélegzik itt ismét a végtelen rónán: az alföldön. Magunkba szívjuk a kulturának szagát, friss termés illatát, az áldott magyar föld ózonját. És mi rekvirálunk. Készítjük, kiegészítjük a következő hónapok éléskamráját, hogy addig, amíg ez a rengeteg friss zöld szín gyönyörű aranyárgává nem változik, ne szenvedjünk hiányt, addig, amíg az új termést be nem takarítjuk, jusson mindenkinek kenyér.

Most pihenünk, játszva — de lelkiismeretesen — végezzük kötelességünket, hiszen a sok nehéz harc, avagy az árokélet bomlasztó monotonosága után jó egy kicsit végig nyújtózkodnunk. És ki tudja milyen sors vár majd ránk, ki tudja milyen megpróbáltatások szomorúságai következnek.

De sohse firtassuk: éljünk a Mának, a nagyszerűen sütő napnak, a jó étkezésnek, a gondtalan napoknak.

Aranybogár.

Irta: *Freiwirth László.*

A vonat puffogva, sisteregve áll meg. Mintha haragudna ott elől a fekete gép, hogy visszatartják rohanásában, hogy gátat vetnek végnélküli zúdulásának és beállítják egy szürke kis vidéki állomás aklába.

Az állomás a városka mellett feküdt. A kanyargós, akácfasoros országúton egy-két kopott fiáker várta a várható idegent, hogy piros fehér csikos ülésén zötyögtesse el a „Bika”-ig.

Kevesen szálltak le a vonatról. Nagyobbrészt tót napszámosok. Olajos hajuk lengett, amint a batyutól görnyedten lépdelték a sínek közt.

Aranybogár ujjának, kedvesnek találta az állomás csilingelését, a baktató tótokat, a távoli kék hegyeket, mindent.

Gyalog indult el az Urával a város felé. Szőke fejét fölemelte és mélyen szívta magába az édes akácfa-illatot. Arca kipirult, amint eső mellén megfeszült a blúz s Aranybogár elkacagta magát örömeiben. Dal volt a nevetése, madártrillázás és nagyon szerette hallani a saját hangját. Boldogan nézett le az Urára és kedves selypítéssel szólt hozzá:

— Ész juszt isz kacagok, hiába néz úgy rám maga csunya. Hogy lehet valaki olyan caci, hogy

Vándorok vagyunk, de nem eltévedtek, kik az életnek jó oldalát nem tudják meglátni, mi meglátjuk: éljünk is vele.

Levél a fiókszerkesztőségek.

Olaszország, 1918. április 8

Kedves Szerkesztő Úr!

A múlt hónapban azért maradt el a hiradásom, mert ebben a hónapban szabadságot élveztem.

Ójához voltam, az én kicsiny családom körében, az én asszonyom ölelő karjai között, miért is óhajtom, hogy az „élveztem” szó a lehető legvastagabb betűkkel szedessék és óhajtom, hogy a megtartandó szerkesztőségi rapporton a szedő a vastag betűk ki-szedésére a legdörgelemesebben figyelmeztetve legyen, mert szép, aranyos napok voltak az én szabadságom napjai és mindenik frontos katoná lelkéből be-széleek, amikor azt mondom, hogy ezek a hébe-hóba élvezett szabadságos napok a mi veszedelmekkel tarkított, de mindamellert egyhangú életünk egyedüli szenzációi!

A szenzációk azonban hamar elmulnak és így

akkor nevet csak, mikor nagyon nevetszégeszet hall. Mindig kell. Úgy jó.

Az Ura -- csúffarugdalt kis ember -- akart valamit szólni, de nem jutott más az eszébe a „fakutya” hasonlatánál. Érezte, hogy az it, most igen komisz lenne; hallgatott, úgy bandukolt uj és fiatal felesége után.

Beérkeztek a faluba: A napsugaras, meleg délután méhsongásos esendjében Aranybogár valami végtelen finom szomorúságot és csendes örömet lelt. Pí-cinyek voltak a házacskák mind és kopottak és igen rendetlen sorban gugoltak egymás mellett. Az utca szélén két liba csipegette a füvet; egyik nyitott kiskapuban óriás komondor szundított s mikor elmentek mellette ép csak szemét nyitotta fel s a füle billent még egy cseppet.

Aranybogár nagyvárosi lelke a falu csendes, vágynélküli nyugalmát, a szenvedélyölő, egyhangú élet báját megérezte és tetszett most ez neki s a zárdába menő leány melankóliájával gondolt a jövő életére.

Odasimult az Emberhez és mosolyogva szólt:

-- Sűgok valamit neked uracskám.

Mikor aztán az Ember felé billentette az arcát: hirtelen megpuszizta a fülén és kacagott. Az Ember elvörösödött s zavartan mondta:

— Ej, ej, node ilyet; még meglátja valaki. Mi-csoda dolog az ilyen?

elinultak a szabadságos napok is; egy tudattal gazdagodtam csak meg, hogy milyen boldogok is lehetnének az emberek, ha már nem volna háború és a tisztcsaládapák megtehetnék azt, hogy a különféle idegen országokban való csatangolás helyett inkább feleségeiket haldogtassák és gyermekeiket nevelnék.

A szenzációk elmúltak, de a háborúnak eszé ágában sem volt önmagát be- és lefejezni, mit volt mit tennem, a szabadság lejártának napján újból Itáliába költöztem.

A Bécs—Udinei közvetlen gyorsvonat, mely ezt a nagyutat nem is 17 óra alatt futja végig — a szerencsétlen magyarországi csatlakozások következtében szerencsésen lekéstem és így nagy varga betűt voltam kénytelen csinálni Nabrezinán keresztül, hogy Udinébe juthassak. De csöppet sem bántam meg ezt a hosszabb időt igénybe vevő megkerülést, mert az útmentén alkalmam volt ismét végigszemlélni az ezen a tájékon átdühöngött háború vigasztalan nyomait. Kiváltképpen Nabrezinától kezdve — végig a tengerparton — borzalmas a látkép: a vasuti állomások helyeit mindenütt egy-egy romhalmaz jelzi, — a vasúti menti városok és falvak egytől-egyig mindmegannyi Aquincumok és még mindig lakatlanok, sok évek kell leperegni, míg a romok fölött egészen új városok, falvak emelkednek és az élet az előbbi keretekben újból felpezsdül. — A hegyek oldala, hol valamikor

rége az olaszok állásai húzódtak keresztül-kasúl, a töméntelen gránátöltésértől óriási szita gyanánt tűnik elő. Alapos munkát végeztünk, oly alaposat, hogy az olasz ezt holta napjáig megemlegeti.

Udinetől aztán bejelentették a háború kellős közepébe. Holdvilágos éjszakában egy másik vonat vitt innen tovább és mint egy halálba menő áldozati bárányhoz illő lassan, óvatosan és csodálatos csendesen bandukolt a cél felé; még füstölögni sem merészelt, füttyürészgetni sem merészelt, mégis észrevették a levegőben koválygó ellenséges repülőgépek és a bombáknak egész tömegét hajigálták le. Hála azonban a célzás gyatra mivoltának, a bombák mind a sínek-től messze oldalt zuhantak le, a vonatban utazókat még az egyszer megmentette a magyarok istene. A védelmi és elhárító intézkedések ellenben kitűnők: circa minden 50 lépésre géppuskák, ágyúk sorakoznak a vonal mentén és a támadás alatt folytonosan kattogtak a géppuskák, bömböltek az ágyúk és szórták az ég felé a foszforos golyókat; pokolian szép zenekíséret mellett folyt le az utazás befejező része és pokolian szép látvány volt az ég felé repülő ezernyi szentjános bogár és a magasban szilaj lánggal szétfröccsenő ágyúgolyó. De talán ennek a hatalmas demonstrációnak köszönhetjük szerencsés megmenekülésünket.

Enyéimet pont azon a helyen találtam, ahol sza-

Aranybogár nagy szemekkel nézett rá. Úgy bámulta, mintha mint kisgyerek mutatná egy másiknak a legszebb játékát s az azt kérdezné:

— Minek kell ez?

Merev rémület szállta meg, a terka összeszorult és nem tudta, hogy mi az, amitől megijedt. Elkomorlyodott s a poros utat nézte, amint az egyenletesen siklott a talpa alá. Halkan szólalt meg:

— No ész azután?

— Nem, az mégsem járja — dörmögött bosszúan az Ember.

Aranybogár nem tudta már, hogy mire feleljenek, de érezte, hogy most igen-igen fontos dolog dőlt el. Szótlanul haladt a jövőndő otthona felé.

A kiskapuban ráncos arcú vénasszony fogadta őket. Köszönés helyett valami morgás jött ki becssett ajkai mögül. Kancsal volt és soha sem lehetett tudni melyik szemével les ki az emberre a koponyájából. Apró szemei hasítóan néztek.

Az Ember barátságos hangon szól hozzá:

— Nézze Mária néni, ez itt a feleségem.

Mária néni dereka megbiccent, mintha kezet akarna csókolni a ház jövőndő úrnőjének. Aranybogár elkapta a kezét. Mária néni visszabiccent s a haját igazította meg, amint kilógott a szemére a kendő alól.

Befelé indultak Mária néni előresietett s ekkor az Ember csendesen mesélte Aranybogárnak:

— Áldott jó lélek, csak mindig ilyen mogorva. De megszokja az ember.

— Meg — szól az Asszony és valahol messze járt a gondolata.

A szobák szűkek voltak és nedves hideg csapott a belépő felé. Az ablakban cserépvirágok, teli sárga, fonnyadt levelekkel. Az Ember kint tárgyal valamiről Mária nénival s a hangja behallatszott a szobába.

Aranybogár egy székre roskadt; kezeibe temette arcát és nagy, szorongó szomorúság fogta el. Képek vágattak el szemét előtt örült iramban és mindinkább megtelt keserűséggel. Az Ember bejön a szobába és ott babrál valamit szótlanul.

Aranybogár föláll, kinéz a kis kertbe a leeresztett zsalus ablakon. A vékony réseken felészomorkodnak a hőségtől tikkadt, gyűrődött szirmú virágok. Könyörgő hangon szól az Urához:

Oly hágyadt vagyok Lepihenek

Az Ember csóválja a fejét azután vállrándítva kifordult a szobából.

Aranybogár lefekszik az izléstelen nappel telerakott támlájú diványra. Nézi a menyezet gyalutlan gerendáit, azután lassan lezáródnak szemei és a lecsukott szemhéj alatt nyüzsgöni kezd a feketeség és életrekél a múlt.

badságom megkezdése előtt is voltak. Hiábavalónak bizonyult az ellenségnek a velünk szembeni hegyeken való előnyös elhelyezkedése és a raponként megismétlődő pergőtűzes rajtaütések sem vezettek és nem is fognak soha vezetni eredményre; bennfőként a mi völgyeinkből egy tapodtat sem lehet elmozdítani. Megvan ugyan minden egyes napnak a maga köteles áldozata, de odaát sincsen máskülönben, csupán az a különbség, hogy amíg mi mindenik egyes áldozatunk véréből új erőt merítünk, mindenik hősi halottunk nyomán új fellángolás sarjad, addig odaát észrevehetőleg fogy és fogy a tettvágy, lanyhul a harci készség. Az angol és francia hadosztályok már véglegesen eltűntek, egyszerűen kámforrá váltak, a sokat felhánytorgatott szolidaritásnál sokkalta fontosabbnak vélték, hogy a most oly rettenetes veszélyeztetett saját frontjuknak védelmére siessenek. Valószínűnek tartom, hogy ezt a háborús konjunktúrát a napokban alaposan ki fogjuk használni.

Nyár van, isteni idő, a mi levegőnk balsamos, telítve van a zöldbe öltözött rétek ibolyáinak illatával. És micsoda ibolyák! Nem egy feje van egy szálnak, hanem némelyikre három kékeltő fejet is rakott rá a bőkezű tavasz. A mandulafák, baranekfák és egyéb gyümölcsfák tohódva virágzanak, a rétek, mezők mind a remény zöld színébe öltözének; köröskörül ameddig a szem lát — virágok szinpompája, — a természet

egyáltalán nem hajlandó tudomásul venni, hogy itt tulajdonképpen háború van és az emberek természetellenesen öldösisik egymást.

Sokat neveltünk a legutóbbi napokban olasz repülőök által ledobált „láztató” röpiraton. Így szól:

„Matyarok!!!! A tavasz itt meg Van!!!! Ó az Eleteknek nagi Tele lesz!!! A ti Csaszar az Oroszsal „Beke” csinálni meg. Nem tovább harcolaszni!!!!”

És a leghumorosabb a dologban, hogy mi ilyen csábító felhívásra még sem lázadtunk fel és egész nyugodtan tovább „harcolaszunk!!!!”

Mert amit nem hozott meg a csatazajban immár negyedizben beköszöntött húsvét, a békét talán majd meg fogja hozni a Szentlélek ünnepe, vagy még talán inkább a mi törhetetlen kitartásunk és a német csodaágyú.

Szívélyes üdvözléttel

Taraszovits Ödön hadnagy.

A ki a 16-os özvegyek és árvák ügyét szívében viseli: adakozzon részükre bármilyen csekély összeget! Pénzét soha sem fektette nemesebb célra.

Hallja a nagyváros zsongását, a messziről jövő, megsűrűsödött villamos csöngetést. Harmadik-eemeleti kis udvari szobában van és a „szobaúr” orvosi tankönyveit rendezgeti, nézegeti. Puha, meleg száj tapad a nyakához, nem néz hátra, tudja, hogy „Ő” az, az álmok lovagja, a deli hős királyfi: a szegény és jókedvű diákgyerek.

Az álom kábulatában megéri Aranybogár, hogy most haldoklik a multja és végig akarja élni minden kis örömét mégegyszer. Maga előtt látja a Fiút, hallja csendülni a hangját, éri a mosolyát, amint reáemelegít . . . Elvonul előtte a sok öröms pillanata, apró kacagások és ezer fontos jelentéktelensége az örök: az első szerelmének . . .

Azután — — — 1914 — — a halál ösze és a Fiú abban a sűrke ruhában áll előtte és igen komoly.

— Aranybogár holnap indulunk — szól. Meglász mikorra sárga levél zideg lépteid alatt, én már . . . óh jaj Szivem, minek is mondom én ezeket neked; elvisz holnap a nagy masina és a vonat füstje lilás, múlt árnyékot vet a napsugárban fürdő völgyekre . . . múlt árnyék múlt fény leszek én is az életemben. Egyetlen örömed, egyetlen bűnöd és gyönyörűséges emléked. Aranybogár indulunk holnap és én még fiatal vagyok, a karom erős és én most megfogom az utolsó, az egyetlen boldog percemet és az Élet, aki-

nek eddig rabszolgája voltam. most érzem és akarom: királyá avat.

És Aranybogárnak most is a lelkében élnek és perzselik ezek a szavak, mint akkor, azon a búss őszön, mikor boldog martirumában, ellenkezés nélkül szerelmes elvonulásában a Fiút az öröms királyává avatta . . .

Azután jött egy-két rózsaszínű lap teli élniakarással és mérges elkeseredéssel a Halál ellen. Mikorára a kopasz fák fekete vonalakban rajzolódtak a sűrke égre — elmaradt az irás. Aranybogár sokat sirt akkor. Azután óriási iv papiroson hosszú nevsorok jelentek meg (emlékeztek még reá?) és az egyikén ott volt a Fiú neve is. Az évek multak, sűrke napok jöttek és egy napon megjelent az Ember. Megkérte őt s az Anyja beletette a kezét az Ember tenyerébe . . .

Már nem aludt Aranybogár, csak csukott szemmel, fáradtan feküdt. Valaki keltegetni kezdte.

— Kelj már fel — szólal meg az Ember mellette — hisz' már vacsoraidő van. Különbön is . . . hehehe, nem illik ilyenkor aludnod. Elvégre *ma lesz a nászéjszakád!*

Aranybogár fölemelkedik, kinyitja szemeit és mereven bámul a petróleumlángba . . . a sárga fénykörök libbennek, táncolnak a szeme előtt. . . .

Énekelni kéne.

Ujra megérkezett a virágos tavasz,
Vándor szürke felhő, könnyet ejt; nem havaz.
Dalos pacsirta száll a levegő égre . . .
Énekelni kéne!

Miről szóljon miről, zengjen tehát a dal?
Szirmot körül-zsongó fuvalmas tavasszal.
Fáj megénekelni a vérrózsás berket,
A közös sirkertet!

Nemes virágokról zengne csak, szép ének!
Fesléséről piros rózsza levelének.
Rezgő harmatcsepről, mely gyöngyözik ringón
Fehér rózsabimbón.

Vagy a szerelemről: bus szívek virága,
Gyönyör volt nyillása, fáj elhervadása.
Bús lelkek világán de sok vihar támad,
Fájó, néma bánat.

A múlt, a remények árnyas temetője,
Benne borus lelkem, márvány-kripta öre.
Kápolna ajtaján megváltó szent képe . . .
Előtte könnyezőn, énekelni kéne.

Nagy Bertalan.

Gondolat forgácsok.

. . . . Észvesztő zengés, egymást túlharsogó
borzalmas dörej lánc, hegyek tűnnek el és születnek
újból, lángtenger és izzó folyama az olvadt tömegek-
nek . . . .

Azután csend lett s testvéreitől elszakítva, erek-
ként elnyúlva, hatalmas kötenger aljára került . . . .

S nem tudta, hogy mi történik felette és körül-
lőtte. Néma sirba zárva, feje felett évszázaderek su-
hantak el s ő várt meredt-dermedésben, várt s nem
tudta, hogy mire kell várnia? Nem tudta, hogy él s
nem tudta, hogy ő akkor is élt; hogy őt a testében
lévő atomok milliárdjainak mozgása alkotja s e moz-
gás az ő élete . . . .

Várt tovább S egy napon (pedig nem tudta,
hogy nap is létezik) a százezernyi évek már kinossá
vált fekete csendje, nyugalma után fülét furcsa, pará-

nyi dörej ütötte meg, mely halk, szakgatott egymás-
utánban közelgett feléje. Lehullottak az őt rabbá tett
sziklaboncok, testéről a milliányi súly ledől. Felléleg-
zett. Kíváncsin nézett pislákoló szemeivel az előtte
imbolygó mécses szemei közé s ez kiváltotta lassan
mozgó agyának rejtékéből a visszaemlékezést . . . .
Igen, hogy is volt . . . ? . . . Igen, valamikor hatalmas
korong nézett le rájuk vakítva — tüzelőn s ő és
és testvérei nyugodt-mozdulatlan bámultak belé, majd
midőn a tűzőriás eltűnt a láthatár alatt, ők a bárso-
nyos éjjel puhaköntösébe takartan várták, hogy keljen
az óriás megint . . . . S az így ment végtelen sokáig,
míg jött a nagy rengés s alákerültek idegen nemze-
dékek alá, melyek oly súlyosan-terpedve nyomták le
őket s tagjaikat meredt-zsibbadtá tették . . . . S csak
nézett pislákolva a parányi fénybe, lángba s meg-
akadt szeme a lángot tartó furcsán mozgó testen, mely
ványadt-lihegőn, izzadt-porosan a törzsén imbolygó
gömböt törülgette a hozzá nagyokat fújt . . . . Csak
nézte és várt s ekkor a mécses tartó alkotmány két
elálló tagja meglendült, a testébe vágott szilaj erővel
egy hegyes, kemény tárgyat . . . . S ő nagyot bűgva
fájdalmában, két szerte vetett tagja elé repült . . . .

Fájón nyikorgó, kerekeken mozgó erő vitte most,
vitte s nem is kérdezték tőle, hogy megúnta-e már a
végtelen várakozást . . . . ?

Az erő vitte tovább s im feltűnik előtte a rég
nem látott korong és . . . . eszébe jutva haragos né-
zése, már előre is behúnyta sötéthez szokott szem-
ét . . . .

Hatalmas tüztengerbe vetették őt és testvéreit s
onnan olvadtan folytak alá, míg lassan-pörögve ismét
a régi dermedtség szállta meg tagjait . . . .

A sok évezred fásútan-nyugodt, várakozó sü-
ketséget mozgalmal zaj váltotta fel. Hatalmas, pöröly
zuhannásoktól dühödten-zajos kálváriát járattak vele s
mire feleszmélt, nem ismerte meg már-már megszok-
ott halmazállapotát. Oly furcsa henger alakja lelt,
melyben hosszas üreg vonult végig s melynek végén
(saját magából nézett ki) korongszerű nyílás ásitott a
kék ég felé. Majd kerekekre emelték s hurcolták, von-
ták keserves utakon s körülte izzadón-fujtató alakok
imbolyogtak. Mily furcsának is találta, hogy a nagy,
süket csend és nyugalom után mindenütt csak küz-
ködve-robotoló, lihegőn-küzdődő alakokat látott s nem
tudta felfogni, hogy mind ez Miért . . . . ?

S rohantak vele úttalan utakon, majd megálltak.
Testébe idegen, kérdve-tekintő, hideg tömeget csúsztat-
tattak, megrándult rajta egy hosszú kötél s borzasz-
tón üvöltve, lángot lövelve tört ki belőle az idegen
testvér s nem tudta, mi történt vele . . . . ? S így
ment ez most mindig tovább!

A bizonytalanság kezdte gyötörni atomjait s teste
kimelegedett, és a porlepte, izzadt homlokú, fáradtan-
imbolygó árnyak csak tömtek tovább!

Majd látta, hogy szembe vele nagy tömegű árny rohan. Két tagjukban fénylő, hegyes tárgyat markoltak s két fénylő, vérbeborult szem mered rá s rohanak az árnyak mindig közelebb! S ekkor megrándult rajta ismét a kötél! Testéből rémes dörejvel ezernyi szilánk röpült ki őrvjögön-üvöltve; teste a nyomástól ronggyá szakadt s mikor a füstfelleg felszállott előtte, borzadály szállta meg!

Az ezernyi szilánk, melyet teste okádott ki, utcát hasított az árnyak tömegében s az árnyak cafattá rongyolva, sárrá változottan feküdtek nem messze előtte.

. . . . Itt egy tag, mely még a fénylőn-hegyes tárgyat markolássza, amott egy ráncos, véres, furcsa gömb (fej talán?), melynek üregéből iszonyteltően két szem folyik ki . . . .

S testében remegve, még ő is megundorodott . . .!

d' Erbé Zoltán.

A gyermek szeme.

A kis fiú, aki jött hozzánk, asztalok székek papírok és tinták sűrű világába, egy redakcióba — ha még csak táboriúságé is ez, jött az ő tizenegy évének semmisségével, és egy verssel mint egy komoly, sőt dekadens poéta, ahogy meghajolt! a kis fiú mond, illetőleg ő mondja a következőkben: a háborút így látta. Így látta, mert mennyi mindent látnak ök most, amit pedig csak hallanak, de egy hevület, ami mostanában már alig tíz év után is belebetegszik a még egészen hűvös lelkekbe, úgy látszik tágrányítja a szemeket, a nagy bámuló gyermekszemeket, ahogy a papa beszél, mesél, vagy egy kis társuk rettenetes micsoda fekete ruhákat visel, és egy öreg néni könyvezve bólint: bizony a háború, bizony . . .

Bizony. Hat kis versszak, öntudatlan utánérzéssel, tüzes paripák, huszárok, előrék, anyák aggódása, kis kárörömök és mindenekfölött a honvédek meglátásán keresztül elkövetkezik az utolsó két sor, oh egy rezignált kis gondolat! : De a honvéd nem mozdul, míg a vére kicsordul." — De olvassátok! :

Csata.

Irta: Szántó Miklós kir. kath. főgimn. I. o. t.

*Megvillan a kard a láthatáron
Jönnek a huszárok tüzes paripákon:
Szuronyt szegezz! Előre!
A csatamezőre!*

*Az ellenség hanyathomlok rohan
Huszárjaink mindenütt nyomukban*

*Kardjuk ahol talál
Ott biztos a halál,*

*Apák, fiak egymásután hullanak!
Otthon anyák keservesen aggódnak.
De jönnek a jobb napok,
S hullanak a taljánok.*

*Kozák amerre jár
Kegyelmet sehol nem talál.
Az angol is szalad,
Dühében nyelvébe harap.*

*Honvédek rohannak,
Megállnak ballagnak,
És a csatában
Mindenütt ott vannak.*

*Puska ropog, kard vagdal,
Ágyú dördül nagy zajjal,
De a honvéd nem mozdul
Míg a vére kicsordul.*

Úgy adjuk, ahogy vettük, a kis poéta kezéből, akinek inkább angyalokat kellene látni, féhérszárnyú angyalokat, akik minden jó kis fiú ágya mellé telepednek este, és elűzik a rossz álmokat.

Egyszer majd csak elűzik . . . .

Kitüntetés, előléptetés.

Adataink közlését csak a forrás megnevezésével engedhetjük meg.

Kinevezés Ö császári és apostoli királyi Felsege legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott az alant következőket (A kinevezéseket a I. évi 53. számú Rendeleti Közlöny hozza.) A tényleges állományban örnaggya: 1916. évi május hó 1-i ranggal, *Illés* Ödön századost. (Rangszám 4.) A tartalékban hadnagyokká: 1917. február 1-i ranggal, *Ákiment* Jenő tart zászlóst, (rangszám 4634) 1918. január 1-i ranggal, *Körach* Sándor tart. zászlóst, (rangszám 1111.) *Radócz* József tart zászlóst, (rangszám 1725) 1918. február hó 1-i ranggal, *Szabó* József tart. zászlóst, (rangszám 2264.) Tartalékos egészségügyi hadnaggyá: 1917. augusztus 1-i ranggal *Soos* Zoltán tart. egészségügyi zászlóst, (rangszám 174) A m. kir. népfelkelésnél: népfelkelő századossá 1917. november 1-i ranggal, *Bahéry* Viktor főhadnagyot Népfelkelő hadnaggyá: 1917. december 1-i ranggal *Remenyik* Aladár népf. zászlóst, 1918. február 1-i ranggal, *Galáthi* Gusztáv népf. zászlóst. Népfelkelő százados gazdasági tiszté, 1918. február 1-i ranggal: *Weisz* Ede népf. főhadnagy gazdasági tisztet. Népfelkelő hadnagy gazdasági tiszté: 1918. február 1-i ranggal, *Scrobogna* József népf. gt. t. Népfelkelő főorvossá: 1914. november 1-i ranggal, *Dr. Baum* Lipót népf. segédorvost, *Steinhübel* Lajos kpvj. őrmestert parancsnokságunk zászlóssá nevezte

ki. A 313. h. gy. ezred parancsnoksága április 1-vel Gyetvan István őrmester hadapródjelöltet t. zászlóssá nevezte ki.

Tiszti kitüntetés. Az 50. sz. Rendeleti Közlöny hozza: *Podobnik* Tivadar t. hadnagyot és *Ponoczky* Sándor e. ü. hadnagyot önfeláldozó magatartásuk elismeréséül Ő felsége a legfelsőbb dicsérelő elismeréssel — a kardok egyidejű adományozása mellett — tüntette ki. *Pável* Árpád e. ü. hadnagy megkapta a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján. *Blumenfeld* Herman népf. hadnagy gazdásztsz. az arany érdemkereszttel tüntették ki. Most, utólag lett kitüntetve *Kengyel* Kálmán t. hadnagy a II. o. ezüst éremmel és *Fekets* Géza t. hadnagy a bronz vitézségi éremmel. A 20. honv. gy. ezred parancsnokság *Weisz* Izidor t. zászlós a II. o. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

Logénységi kitüntetések.

Bronz vitézségi érmek. Hornik Sámuel szakaszvezető, Kovács Mihály, Hering István,

Petrovics András tizedesek, Szádeczky János, Litovszky István, Szaniszi Gergely örvezetők és Priatka József, Prém Pál, Rézh Ignác, Rózma János, Schwartz Samu, Tudós Imre, Csolti Sándor, Hágai Sándor, Varga Márton, Zatroch János, Bodnár Károly, Lenhardt Anirás,

Kiss Imre, Jakab János, Hugany András, Kompós Sándor, Begden Imre, Görög Illés, Szikurt György, Ozoróczy András, Bárany András, Lukács György, Dobos József, Buócz András, Csank Agoston, Skultety József, Fidiczini Gusztáv, Csikany Imre, Sulak János, Gurcsó János, Kamenszki György, Kosztivjak György, Staller János, Litovszky István, Jakubecz János, Vanyó András, Bela János, Cselényi János, Gálik György, Horváth Ferenc, Kurcsina József, Kirseimer Izsak, Kovács Mihály, Lachmankovics David honvédek, valamennyien az ellenség előtt tanúsított vitez magatartásuk elismeréséül a bronz vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

Koronás vas érdemkeresztet kaptak: Tiszó Pál, Szabó Gyula, Krümer Imre és Kovács Árpád őrmesterek.

Vas érdemkeresztet kapott: Puchy Károly szakaszvezető, Vukó Pál örvezető, Ivanics János, Erdős Károly, Hajdu János, Kantorak András, Misko János, Mihalko Mihály, Nagy Lajos, Pribisán András, Szép István, Huja András, Töre Ferenc, Török Sándor, Magát Pál, Osziman György honvéd.

Kitüntetés a különféle alakulatoknál. A m. kir. 32. h. gy. ezred parancsnoksága Kosztivjár György ujoncot a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki. — A tábori csendőrség parancsnoksága Fejes Miklós szakaszvezetőt a II. o. ezüst vitézségi éremmel díszítette fel — A m. kir. 315. h. gy. ezred parancsnoksága Tóth Lajos c. örvezetőt a II. o. ezüst vitézségi éremmel és a 313. h. gy. ezred parancsnoksága Ullár József ujoncot az I. o. vitézségi éremmel, Szendrei József néfelkelőt pedig a vas érdemkereszttel tüntette ki.

Az olasz győzelmek titka

vagy:

Meteorologia a modern hadviselésben.

(Egy elkésett ripórt.)

Irta: Tyn.

(Folytatás)

Szorgalmasan jegyeztem s készültem a második kérdésre, mikor a padsorokból valami bizonytalan zaj hallatszott, nemsokára egészségügyi katonák jöttek be s vittek ki egy ájult barografust! A vezér parancsára Sior Givanni utánanézett a dolognak s jelentette, hogy az illető a sok állásban kimerülve összeesett. Ma reggel óta összevéve hét és fél órát állt, feszesen tisztelegve.

— Hadd hűljön a fergese! — jegyezte meg Cadorna Atya s hozzám fordulva várta a második kérdésemet.

— Eccellenza, némely arcátlan lap oly híreket mer terjeszteni, hogy az olasz hadvezetőség az osztrák-magyar repülőktől való félelmében homokszákkal kitöltött kettős deszkaburkolattal látta el a velencei templomokat, különösen a San Marcot és kupoláit. Feljogosít Eccelenze, hogy ezt a gaz hazugságot megcáfoljam? S egy lépcsőfokkal magasabba ültem, számítva a jó hatásra.

— Nagyon természetesen gyermekek! Ugy látom Ön éles szemű, erős ítélőképességű ujságíró! a hír ilyen formájában természetesen aljas hazugság.

— És mivel magyarázható?

— Nagyon egyszerűen. Velence idegenforgalma az utóbbi időben megtízszereződött. Különösen a büszke angol nemzet fiai látogatták sűrűn, akikről pedig köztudomásu, hogy valóságos szenvedélyük mindent mindenünnen, minden oldalról alaposan megnézni. Lassanként divatba jött, hogy a San Marco gallériára kísértálva nem elégedtek meg ennyivel, hanem kiosontak a tetőre, a kupolákra is és felkapaszkodtak egészen az aranyozott gombokig, hogy onnan gyönyörködhesenek a kilátásban. Legjellemzőbb, hogy utóbb már külön „kupola-vezetők“ voltak San Marconál szerződötve, akik kizárólag az ilyen utasokat kaluzolták. Ha most már nem feledkeznek meg arról, hogy a nemes brittek nagy előszerzetettel viselnek erős, vastagtalpu, sőt szögezett lábbelit, elképzelheti, hogy ityen látogatottság mellett a kupolák épsége komoly veszedelemnek volt kitéve. Ez és tisztán ez indította a magisztrátust az említett óvintézkedésre.

— Ó, mily világos így az egész! Eccellenza, Önnek egyetlen szava ezernyi fájó kételyt oszlat el!

— Ne hizelegjen, kis bizánci, halljuk a harmadik kérdést!

A kegyelmes ur pompás hangulatát látva most egyszerre két lépcsőfokkal ültem feljebb, messze ma-

gam alatt hagyva a vezérkari tisztet. Következett a harmadik kérdés.

— Semleges lapokban gyakran olvasunk arról, hogy az olasz harctérről a sebesült szállító vonatok csak éjjelente indulnak az ország belsejébe, nehogy a lakosság a sebesültek nagytömegét látva a háboru ellen fellázadjon. Mit szól Eccellenza ehhez a képtelen koholmányhoz?

— Semmit, majdnem semmit. Sebesültjeinket pusztá humanizmusból szállítjuk éjjel, amikor a napali hőségétől nem kell annyit szenvedniük!

— Mégis nem fontosabb-e sok sebesültnek, hogy mielőbb kórházba jusson, semmint hogy hűvösen utazzék?

— Hah, kis hamis maga mindenre gondol? Igaz újságíró mindent tudni akar! Jól van hát, megmondom az igazi okot. Tényleg azért visszük a sebesülteket éjjel, hogy a nép ne lássa. De nem azért, hogy — amint a semlegesek írják, — fel ne lázadjanak a háboru ellen, sőt ellenkezőleg: nehogy a háboru mellett találjanak fellázadni. Tudja, a mi katonáink megsebesülve lelkesebbek, még harciasabbak mint sebesületlenül s ha a nép ezekkel érintkezésbe jut, rájuk is áragad a véres örület s asszony, gyermek, még az csecsszopó is fegyvert ragad! Tudja, izé izé . . . hiszen maga ismeri az olasz temperamentumot, a olasz kedély izzó lávafolyam s most javában forr, csak vigyázni kell, hogy ki ne fusson. Mert a láva, akár csak a tej, ha kifut, hűdös, . . . és mi nem szeretjük a hűdösséget.

(Folyt. köv.)

Leszerelők lexicona.

A civil ruházat kiskátéja, hosszabb időre szabadságolt, felmentett vagy elbocsátott volt katonák részére.

Kiadja az Átmenetgazdasági Ministerium Ócskaruhaszakosztálya.

— Szerkesztette: Tyn. —

Használati utasítás!

Mindenekelőtt jegyezd meg, hogy az itt felsorolt ruhadarabok egyikét sem lehet felvételezni, hanem csak felvenni. Felvenni viszont csak akkor lehet, ha előbb megvetted. (Kivéve, ha már régebben birtokodban volt.) A kincstár azt a rizikót, hogy a bőrdődet odaadtad esetleges kilyukasztás céljaira, avval honorálta, hogy pénzzel tömött, táplált és felruházott, szóval: ápolt és eltakart. Most, hogy bőrdődet — kilyukasztva, megföldözva vagy épségben — visszakaptad, a kincstár leveszi rólad a kezét s a ruháját, ezental tehát légy szives saját magadat ruházni és ne fáradj se a hadi-, se a béke-raktárba holmi szolgálati je-

gyekkel, hanem erősítsd meg lelkedet (legcélszerűbben erre alkalmas szeszekkel), tömög meg pukkadásig a tárcádát minél kiterjedtebb regisztrált bankjegyekkel s kopogtass be — de minél szerényebben — a polgári cipészhez, szabóhoz, kalaposhoz stb. Ha régi ruháid, cipőid stb. vannak, ezeket viselheted anélkül, hogy ezért kihallgatásra menned vagy ker. par. engedélyt kérnéd kellene.

Most kezdődik a *Lexicon*.

Átalvető, iszák, tarisznya: olyasféle, mint a kenyérszák. Ilyet nem érdemes beszerezni, ha épen véletlenül nincs, mert többnyire fehér cipóval és szalonnával szokták megtölteni, ez pedig ma némi akadályokba ütközik, mert avval, ami nincs, maga Hozseás próféta sem tudja megtölteni a tarisznyáját.

Bakancs: lásd: *Cipő*.

Cylinder: fejtoldó, alacsony emberek számára. Bűvészek előszeretettel használják rántotta készítéshez.

Cipő: lásd: *Bakancs.*, vagy mégsem, inkább elmondom itt. Hát ez épen olyan izé, mint a bakancs. Háboru előtt bőrből készült, most többnyire papírból. Nedvesség árt Van többféle: fűzős, gombos, cúgos. A fűzőst azért hívják így, mert úgy simul a lábhoz, mint a szép asszony testéhez a fűző, a gombos onnan kapta a nevét, hogy a suszter igen sokat begombol érte, a cugoson pedig két oldalt gummi-szövet betét van. Ez tudvalevőleg likacsos s a szemközti likacs. — Kon át erős a léghuzam. Innen a neve.

Csizma: úgy származik, hogy egy bakancs öszszenő egy bőr lábszárvédővel s egy darabból álló complexumot alkot.

Csizmahuzó: Xantippe kedvenc kézimunkája. Ezt szokta az ura fejéhez vágni, ha későn jött haza a kocsmából.

Dugó: nem olyan, mint katonáéknál, amelyet feltevesítől kap az ember, hanem parafából való kerekded-hosszudad hengerke. Ruházati cikk annyiból, mert kihúzásához

Dugóhuzó-t hord magánál az ember, és pedig többnyire a bicskán, a mellényzsebben. Bizonyos idő múltán kifurja a zseb-bélest s a lyukon keresztül kiesik és elvész. Ilyenkor legcélszerűbb egy másikat beszerezni s azt az ellenkező oldali mellényzsebbe tenni.

Emberismeret: civilben igen fontos ruhadarab, mely a katonai egyenruha rangjelzéseit pótolja. Ez mondja meg t. i., hogy kál köszönnöd s viszont ki tartozik neked köszönni.

Felöltő: az, ami katonáéknál a köpeny. De varrathatod olyanra, ahogy neked jól esik, tizenkét gombbal és két gombos dragonnyal, még ha légénységi állományu egyén voltál is. A bal zsebet ne lyukaszd ki, egyrészt, mert nem kell rajta kardot átdugni, másrészt mert akkor kiesnék a kapukolcs. (Lásd ott.)

Feren.jóska: lengő szárnyú, de zsinórtalan s rézgomb-mentes diszöltöny. Viselőjének bizonyos ünnepegyességet kölcsönöz, de aki állandóan hordja, esküt tehetsz rá, hogy a többi ruhája a zálogházban van.

Frakk: fényüzési cikk, a mai világba nem való. Folyó méterje 5000 korona.

Gallér, ing-gallér: fehér vászon-csik, mely a törzset a fejtől elválasztja. Arra való, hogy látni lehessen, ki mennyire tartja tisztán a nyakát. Táncmulatságban a gallér megpuhulása és összegyűrődése azt mutatja, hogy viselője kitűnően mulat.

Gomb: gömbölyű, kerek, szögletes, fényes, matt. sima, érdes. Igen sokféle van, pl. cipőgomb, inggomb, nadrággomb, villamos csengő-gomb és nyommegagombot. Akinek a ruháján sok van, arra azt szokás mondani, hogy igen zárkózott természetű ember, mert állig begombolkozik.

Gomblyuk: az a lyuk, melyen a gomb hivatása teljesítése közben keresztül buvik. Néha szegfűt, meg rózsát tenyésztenek benne.

Gomblyukfájdalom: veszedelmes betegség. Katonáéknál is ismerős, de ott a hal mellén, a 3-ik és 4-ik borda között szokott jelentkezni Rendjelekkel gyögyítják. Nem ragadós, de igen sok emberrel veleszületik

Harisnyakötő: a szitakötő ellentéte. Olyasvalaki, aki harisnyát köt. Egyébként a térdszalagrend jelvénye. Nem a mellen viselik.

Ing: az „akinek nem inge, ne vegye magára“ közmondás tárgya. Az ing-a orrához semmi köze.

Kabát: kiskabát: ugyanolyan célt szolgál, mint a zubbony. Arra való, hogy rajta zsebek legyenek s ezekben különböző dolgokat lehessen tartani.

Kalap: a viztorony befedésére szolgál, mint a sapka. A sapkából úgy keletkezik, hogy annak ellenzője oldalt s hátrafelé továbbterjed, míg végül körös-körül összeér. Gomb és apkarózsa helyett masli, vad-disznósörte, zergeszakáll, darutoll, árvalányhaj és több kevesebb zsír szokott rajta lenni.

Kapukulcs: nem szorosan vett ruhadarab, de igen lényeges. A felöltő, vagy kabátzsebhen szokták hordani, kivéve oly házaknál, ahol az „asszony“ őrzi. Ilyen helyeken tőle kell esetenként kikönyörögni, vagy csellel, fufanggal kicsikarni. Csaknem egyértelmű a „kimenő“ szóval.

Közpönyeg: ingatag jellemű emberek kedvenc ruhadarabja, forgatni szokták.

Lélekjelenlét: sem szorosan vett ruhadarab, de társaságban mindég hasznos és hozzátartozik a jólét-főzöttséghez. Az ember rendszerint akkor vesz róla tudomást, mikor elveszti. Az elvesztett lélekjelenlétet sem keresni, sem megtálatni nem szokták, hanem visszanyerni.

Mancsetta: manchette, kezelő: ugyanazt a célt szolgálja a csuklókon, mint a gallér a nyakon. Fordítani is szokták, de ehhez a fordításhoz szótár és nyelvtudás nem szükséges.

Mellény: arra való, hogy eltakarja azt a nyilást, melyet az elől be nem gombolt kabát (Lásd ott) szabadon hagy. Az óralánc (L. o.) kapcsolatban fontos hivatást tölt be.

Nadrág: mint katonáéknál, de zsinórozás, vagy lampasz nem dukál reá még táblabírónál sem. Aki akarja ugyan felvarrathatja, de valószínűleg megfigyelik miatta. A civil fekete nadrágba piros csik nem kell.

Nyakkendő: azt a kis csikot takarja el, ahol az ing a gallérral összeér. Megkötésénél némelyek düh-rohamokat szoktak kapni, de ez muló természetű baj s az elme épségét nem zárja ki.

Óralánc: civileknél a derékszijat helyettesíti s arra szolgál, hogy a mellény egyik zsebéből a másikba átkapcsolva a hasfalakat erősen összetartsa.

Papucs: tulajdonképen kényelmi ruhadarab, de némelyeknek, — akik t. i. alatta vannak, — annál kényelmelenebb, sőt kinos valami. Használatánál tehát roppant elővigyázattal kell eljárni és sohasem szabad felfelé, a magasba nyújtott lábakkal felhuzni, ha-

nem mindég csak lent tartani a földön s a lábakat úgy csendesen belecusztatni.

Poloska: igen kedves, ragaszkodó — mondhatnám: testhezálló, — könnyen szaporodó, gyors mozgású, kellemes illatú apró lények, melyek az egyes ruhadaraboknak némi elevenséget kölcsönöznek. Ezek civilben is igen könnyen felvételezhetők.

Ránc: a ruhán arra való, hogy a „vasaló“ nevű házieszközt legyen mire használni. Évvel szokták t. i. a ruha ráncait elsimitani. Olyan vasalót, mellyel botrányokat lehetne elsimitani, még nem találtak fel.

Sarkantyú: fess csizmán viselheted, ha nem is voltál önálló alosztályparancsnok, de mégsem ajánlom, mert csak úgy stilszerű, ha lovagló kosztűmöd is van hozzá. Ez viszont ló nélkül mit sem ér, a lóhoz pedig lovász, zab, istálló, park, kastély, nagybirtok, hitbizomány stb. stb. kell, s ez már csak nagy ár egy pár sarkantyúért.

Sétabot: civileknél az oldalfegyvert helyettesíti. Hüvelye nincs, mint a szurornyak, vagy kardnak, de azért kávéházi afférek sommás elintézésére egészen megfelel. A különbség mindössze annyi, hogy míg a szurony szúrt-, a kard vágott sebet hagy, addig a sétabot utját zúzott sebek jelölik. Nem árt megjegyezni, hogy mint minden botnak, úgy a sétabotnak is két vége van!

Trikó: főképen színésznök hordják, a férfiak inkább imádják s nem annyira magát a trikót, mint inkább a trikót viselő diva költségeit viselik.

„Uri Divat“: igen jól felszerelt szaküzlet, ahol az összes itt felsorolt cikkek kaphatók. Tulajdonosa: Molnár Ferenc.

Viselt ruha: állandó rovat a napilapok apróhirdetéseiben. A „viselt ruha“ kezdetű urak levelező lapra rendszerint jönnek, — házhoz jönnek.

Zsebkendő: katonáéknál ismerős. Azért kell, hogy a búcsúzkodó utas-emberek tudjanak mivel integetni egymásnak. Arra is jó még, hogy a náthás ember keze oda ne nőjön az orrához. Rendesen fehér, vagy színes vászonból készül. Egy igen ritka, különleges példányát, — melyet a dalköltő elveszített, miközben végiment az ormódi temetőn, — direkt piros bársonyból készítették. A fentebb ismertetett, célokra ebben a minőségben nem igen felel meg.

hírek.

Május 1.

Az éjjel megérkezett május, nem egy túlszufolt vonaton harcolva némi pihenésért egy ülőhelyen, és reménytelenül hámulva az állomások ásitó lámpáit, nem sötét sínek messzefutó vonalán gördülve, zaka-
tolva, de megérkezett Honnan jött, milyen utakon, és hova fog menni miután ránkmosolygott — a naptár

szert 31 napig — ki tudhatja? Talán egy asszony hajnali álmából kelt útra, fehér függönyök mögül, mint egy éjjeli zenére eszmélt vándor, vagy egy kis csibész ébredő vágy akarása indította felénk, aki füttyös kedvvel kóborolt az ucákon, s rózsaszínű almafák kacér hajladozásán részegülten, idegen kertekbe tévedt, lehet, hogy hercegnők akartak orgonákat tépni és eldobni, vagy egy viharvert katona arca hajolt a rétek fölé kutató szemmel egy szál virág után, melyet majd elküldhet tábori lapon, ha addig él.

Lehet minden, mert ő megérkezett, akit kívántak, vágyva, titkon, akaratosan dobantva, vagy egy kedvüségét szinelve és nemtudommiért? -tel. Kinyitva az ablakokat reggel és látva a felhők finom fodráról integetni, amint feljő a Nap. A nap! a csikos éltető, mint egy meleg kacagás felülről! (aranyporzó minden szomorú írásokra!), amint végigszóródik a világon, ami itt van, két fasor közé bezárva, fákkal, kocsikkal, kirakatokkal és kéményekkel és zavaros hangokkal és emberekkel akik szeretnének nem itt lenni, inkább részabadulni a rétekre, a folyók mellé, ahol füvek esznek holmi fiatal leveleket mint egy tükör fölött fürkészeve új öltözetük díszét. A Nap, a Nap, meleg kacagás fölülről, csak ömlik alá mindenkire, itt és távol, ahol a naptár nem is figyelmezteti az embereket, hogy mi történt tegnaptól mára. A Nap csak ömlik, boldogan és nemtörődve, és nevet mint egy nagy játszó gyerek a zöldelő szönyegen, kis házak, kis kocsik, kis babák, kis katonák, kis ágyúk és kis kereszték között, melyeket május most újra festett pompás színekkel, mint egy hamis szemű vidám szélhámos.

S a Nap boldog, szép játékaik vannak . . .

Oberon.

Szemle. Doberdói *Breit József* altábornagy, hadosztály parancsnokunk f. év április hó 18 án megszemlélte az ezredet és a látottak felett a legteljesebb megelégedését fejezte ki.

Juhász László ezredes ezredparancsnokunk 4 napi eltávozáson volt.

Szidon Imre őrnagy a kiképző csoporttól bevonult és átvette az I. zászlóalj parancsnokságát.

Eltávozás. Mult számunkban jelentettük már, hogy *Ghyecz Ferenc* őrnagy elhagyta az ezred kötelékét és a 39. honvéd hadosztály kiképző csoportjához távozott. A kiképző csoporttól áthelyezték a tanezredhez Inotára. Parancsnokunk, *Juhász László* ezredes, az ezred nevében legmelegebb köszönetét fejezi ki — az ezrednél eltöltött hosszú hónapok eredményes munkálkodásáért.

Itt adjuk közre az ezredparancs 8. pontját szóról-szóra:

Tekintettel, hogy *Ghyecz* őrnagy egyelőre — de valószínűleg huzamosabb időtartamra — kiválik az ezred kötelékéből, elmulasztathatlanul kedves közlekedésemnek tartom, hogy parancsnokságom alatt teljesített *kiváló* szolgálatáért a legmelegebb köszönetemet fejezzem ki.

A haború kezdete óta — rövid megszakításokat kivéve — állandóan az ezrednél volt, annak csaknem minden harcában részt vett.

Minden alkalommal, mint kiváló, rettenhetetlen bátorságú parancsnok, — meggondolt, nyugodt vezető — alárendeltjeiről minden körülmények között feltét-

lenül gondoskodó előjáró, — melegen érző kedves bajtárs és barát tűnt ki, mindnyájunk szeretetét, becsülését, tiszteletét nem csak kiérdemelte, de az ezreddel annyira egybe forrt, hogy távozása mindnyájunkat mély fájdalommal tölt el.

Nehezen nélkülözzük távollétét, de különösen akkor fog hiányozni körünkől, ha az ezred ismét a harcra fog küzdeni szeretett hazájáért és királyáért s nem érezhetjük az ő kipróbált harci tevékenységét, higgadt, meggondolt vezetését mindenre kiterjedő gondoskodását.

Mindnyáján őszinte szeretete kíséri az új beosztásában és az egész ezredem nevében kívánom, hogy kiváló képességeit a honvédség javára és dicsőségére új állásában is oly eredményesen érvényesíthesse, mint a mily maradandó hírnevet hagyott az ezred történetében.

További működéséhez sok szerencsét kívánok! Isten vezérelje!

Tiszti beosztás. A kiképző csoporttól a következő tisztek és önkéntesek vonultak be: az I. zászlóaljhoz: *Simon József* hadnagy, *Erdődy László*, *Becker Ervin* és *Lichtmann Sándor* e. é. önkéntes szakvezetők. A II. zászlóaljhoz: *Hilmer Iván*, *Bacsor Béla* e. é. önkéntes tizedesek. A III. zászlóaljhoz: *Strobl Frigyes* e. é. önkéntes tizedes és *Szmida József* e. é. önkéntes orvezető. Továbbá *Füzessy Árpád* hadnagy.

A III. zászlóalj új gazdász tisztje. *Pap Ákos* főhadnagy, ki a 9. honvéd gyalogezredtől vonult be, átvette *Walez Béla* hadnagytól a gazdásztiszti főnöki teendőket.

Kórházból bevonult: *Lazok Gyula* honvéd és *Ádám András* honvéd.

Áthelyezés. *Hacker Béla* hadnagyot áthelyezték a műszaki századhoz.

Pótzászlóaljhoz vezénylés. Hosszú harcéri szolgálat után az ezred parancsnokság a pótzászlóaljhoz vezényelte: *Csúz Lajos* törzserőrmestert, *Racsko György*, *Teréki István*, *Komora Vilmos*, *Grünmann Izidor*, *Szilberreisz József*, *Koller Ádám* és *Hlavács Gyula* őrmestereket.

Szabadságon lévő tisztek: *Balthazár Dezső* t. zászlós, *Gulyás István* t. hadnagy, *Korpás István* t. zászlós, *Lieszkovszky Ferenc* t. zászlós és *Val Imre* zászlós.

Adomány. *Krämer Márton* szakaszvezető 14 darab fénykép felvételt adományozott az ezrednek, amit hálás köszönettel nyugtáztunk. Kívánatos volna, hogy minden bajtársunk, ki fényképezéssel foglalkozik, az ezred történetével kapcsolatos kópiáit vagy lemezeit felajánlana a „Történelmi osztálynak,” amit hálásan köszönve — bizonyos idő múltán — visszaadna tulajdonosának.

Személyi hírek a pótzászlóaljnál. A pótzászlóaljhoz bevonultak: *Gembiczky Géza* t. zászlós kórházból, a skutarii állomásparancsnokságtól *Bátki János* szkv. százados, *Hugyecz Ede* főhadnagy, *Löwy Lajos* t. zászlós egészségügyi szabadságukról, *Hermann Károly* főhadnagy az inotai tanezredtől. — *Tisztek vezénylése.* *Fejes István* t. hadnagy, mivel arcvonalbeli szolgálatra alkalmas lett az Iglói géppuskás tanfo-

lyamra vezényelték. *Mocsáry József* szkv. főhadnagyot áthelyezték Egerbe, ahol átvette az őrkülnötmény és katonai rendőrség parancsnokságát. *Danis Pál* e. é. ő. őrmestert a gyaloggyús tanfolyamra vezényelték. *Breuer Mór* gazdasz tiszthelyettes Sopronba a 18. h. gy. ezredhez helyezték át. *Polasznyik József* t. hadnagy a harti (Amstettenél) fogoly tábor őrzészlőaljához indult utba. *Sebők Ernő* t. zászlóst áthelyezték a 9. honvéd pótzászlóaljhoz. *Labos László* és *Paulovits József* főhadnagyot és *Turcsányi Jenő* hadnagyot a géppuskás tanfolyamra Iglóra indították utba. *Pör Ernő* t. hadnagyot áthelyezték a 9. honvéd pótzászlóaljhoz közgazgatási segédtisztnek. — *Szabadság*. *Holló Izidor* t. hadnagy 8 heti, *Trebulya György* t. hadnagy 4 heti, *Singer Emil* népf. hdgy. 8 heti, *Sucha Jenő* t. zászlós 4 heti, *Ruzsinszky Pál* szkv. hadnagy 8 heti, *Békési Géza* t. zászlós 8 heti, *Longauer Viktor*, *Medek Béla* t. hadnagy 6 heti, *Madarász Lajos* kpvj. őrmester 4 heti, *Veress Gyula* t. zászlós 4 heti, *Frank Lajos* kpvj. őrmester 6 heti és *Reich Kálmán* t. főhadnagy május 26-ig szabadságot kapott. — *Mátyássy Gábor* szkv. századost és *Lakatos Géza* főhadnagyot illetveiknek beszüntetése mellett a nem tényleges viszonyba helyezték. — *Csernuch Emil* őrnagy 6 heti szabadságot kapott. *Dr. Takács Ákos* t. főhadnagyot június 30-ig felmentették *Vladár József* népfelkelő főhadnagyot szeptember 30-ig a nemtényleges viszonyba helyezték. *Szécsy János* t. hadnagyot áthelyezték a 9. honvéd pótzászlóaljhoz. *Dr. Szontagh Andor* népf. hadnagyot szolgálattételre a kerületi ügyészséghez vezényelték.

Hősi halál. Márer Miksa őrmester a harctéren szerzett súlyos betegség következtében a balassagyarmati kórházban meghalt.

Bajtársunkat talán mindenki ismerte az ezrednél. Bajban, rosszban mindig jó kedvű volt, felvidította a legszomorubb arcokat is. Négyszer volt kint a harctéren, egyszer megsebesült és több kitüntetés díszítette a mellét.

A kór gyorsan terjedt el testén és 26 éves korában, fiatalon kellett meghalnia hazájáért.

Mi szomorú szívvel búcsúzunk tőle és nagyon fájlaljuk elhunytát.

Menetszárad utbatindulása. Április hó 16-án indult utba a pótzászlóaljtól a 39-ik menet 1. százada. *Szvoreny János* hadnagy parancsnoksága alatt. Mint alantós tiszt *Gödl Károly* zászlós ment ki ezzel a menettel. Április 21-én egy maláriás menetszárad ment el; *Speckner Szilárd* hadnagy mint századparancsnok ment ki és *Kovály Gyula* hadnagy, mint alantós tiszt.

A 16. h. gy. ezred története a román harctéren c. cikksorozatunkat helyszúke miatt következő számunkban folytatjuk.

Adományok az özvegy és árvaalpra:

Cs. és kir. katonai vezetőség, Nagyszabos	K	30.—
Madách társaság hangversenye	"	809.—
Ritter Jenő fhgy gyűjtése	"	82.—
Balázs Emilné	"	20.—

Átvitel K 941.—

	Át hozat	K	941.—
Tornaljai kabaré jövedelme	"	1000.—	
Bihary Margit	"	30.—	
Körjegyző, Vámos	"	50.—	
5. szd. kártyapénz	"	13.—	
"Irányító" gyűjtőperselye	"	26.61	
Pótzászlóalj gazd. hiv. perselye	"	203.—	
Vámosi színielőadás	"	50.—	
Putnoki kabaré	"	1383.67	
Vivó tanfolyam	"	100.—	
Böhmán Iza	"	10.—	
Nagy Babci	"	3.—	
Boros és Huszár őrmester	"	2.—	
Pivarcsek fhgy, Jolsva	"	10.—	
Sümege Hugó, Illépuszta, Tittel Edit utján	"	100.—	
Dr. Vajda Zoltán főhadnagy	"	100.—	
Br. Madarassy Beck Zsuzsa gyűjtése	"	260.—	
Nagyszuhai jótékony célú előadás	"	150.—	
Bende Mihály, Alsóesztergály	"	10.—	
N. N.	"	11.60	
Dr. Vajda Zoltán főhadn., Zólyomlipcsén	"	94.—	
Himmler Ilonka, Balassagyarmat	"	20.—	
MAV. fűtőház személyzete, Balassagyarmat	"	449.66	
Körjegyző, Vámos	"	35.—	
Szizgyártó Erzsike, Beregszász	"	1134.—	
Szita Florian tiszth. érempótdija	"	67.50	
Kékkői műkedvelő előadás	"	440.—	
Törzsszárad gyűjtése	"	39.42	
Zólyomlipcsei kabaré	"	547.—	

Összesen K 6280.46

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen, vagy jelíges levelekre nem válaszolunk. Kéziratokat nem adunk vissza.

F. Józsefné Gyalár (Hunyd m.) „Háborúban“ c. versét alkalomadtán közöljük. A másik verset sajnos, kimerítően megbírálni, illetőleg a bírálat eredményét itt közölni, nem áll módunkban. — **P. Sárka**, Ivankievits Kálmán. — **Tittel Editke** Balassagyarmat. Szigorú hangú levelet 1 ószönettel vettük és bocsánatát kell kérnünk mulasztásunkért. De mentesül felhozunk, hogy más összeget sem nyugtáztunk, mert az a munkatársunk, ki e rovatot vezeti nem volt itthon. Most haza jött és ime az eredmény. Serénykedő tevékenységéért ez hálás köszönet. — **Rostár hdgy.** A pénz közben megkaptuk és így előfizetése csak 1919. január 1-én jár le. **I. F. Tó.** A humoros karcoknak sorját vesszük. Várjuk a következőket. — **Közös bajtárs.** Egyik talán már e számunkban lát napvilágot. Köszönet. — **T. K.** Hogy van, mikor vándorol már mi felénk. — **K. Jóska.** Hűtlen, vigyázzon, hogy ne találkozzunk valahol. — **Pör Ernő.** Köszönjük mi jól vagyunk, hogy érzi magát új beosztásában; a kettő nyomdászlóról ne feledkezzék meg, mert igazán mi nem tudunk szedni és mi lesz a lappal? — **Meg nem felelők.** **Sóhaj. 918-ok, Roham, Gondolkozzunk,** nem felelnek meg. — **Szomjas.** Könyveket minálunk is megrendelhet. — **T. Ö. hadnagy.** Köszönjük a küldeményt, várjuk a folytatását. Üdv.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Tábori posta 425.

Fiók szerkesztőség és kiadóhivatal Besztercebánya. ahová a lapnak szánt közlemények és előfizetési díjak küldendők. o o
Kiadó: a m. kir. besztercebányai 16. honvéd gyalogezred történelmi osztálya.

Felelős szerkesztő: KUN BERCI.

Telefon 67. szám.

Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg
Udvari szállítója.

MULICZKY ISTVÁN
SZIJGYÁRTÓ ÉS NYERGES
BESZTERCEBÁNYA.

Készít:

Lőszerszámokat, nyereg felszereléseket és a hadsereg részére szükséges mindennemű bőrcikkeket.

CZÁRÁK JÓZSEF

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZA

BESZTERCEBÁNYA.

STEINER és LÖWY

BESZTERCEBÁNYA

Gyümölcs-likőr lepárlás- és
rum-gyár.

Borovicska-, szilvórium-,
torseprű- és barackpálinka
nagyfőzde.

SZOMAHÁZY ISTVÁN
regénye

Ágota férjhez megy.

ÁRA 6 KORONA.

Amiről csak ketten tudnak

Írta: MOLNÁR JENŐ

ÁRA 6 KORONA

A Kultura Részvény-Társaság kiadása:

KAPHATÓK:

Fiókszerkesztőségünkben Besztercebányán,
valamint a „Nap” kiadóhivatalában Budapesten.

XX
 X RÖVID NÜRNBERGI ARÚK X
 X nagy választékban kaphatók X
 X RECHNITZ GÉZA X nagykereskedőnél X
 X Besztercebánya X
 XXX

Ne vegyünk új ruhát, hanem fessünk
régli és kifakult ruhákat, harisnyákat,
bloust, selymet, pamutot, vásznat
bármilyen színre

KARDOS-féle ruhafestékekkel
melynek főelárusítója:

LAUFER JENŐ

festék-nagykereskedő, Besztercebányán.

Ára csomagonként használati utasítással együtt 60 fillér.

Viszontelárusítóknak nagy árkedvezményt nyújtok.

Besztercebányai

első magyar

gyümölcslepárlás

Likörkülönlegességek és Rumgyár

gőzerőre, Szilvórium-, Törköly-,

Borovicska-, Seprű- és Barack-

főzde, Cognaclepárlás, Gyümölcs-

szörpök és Gyümölcsborsajtóló

hidraulikus üzemmel ajánlja köz-

kedveltségnek örvendő gyártmányait.